

• LETOPISY •

VYKOGVAZDSKÉ DRUŽINY

SVÁZEK TŘETÍ

GORGONA

• LETOPISY •
VUKOGVAZDSKÉ DRUŽINY

GORGONA

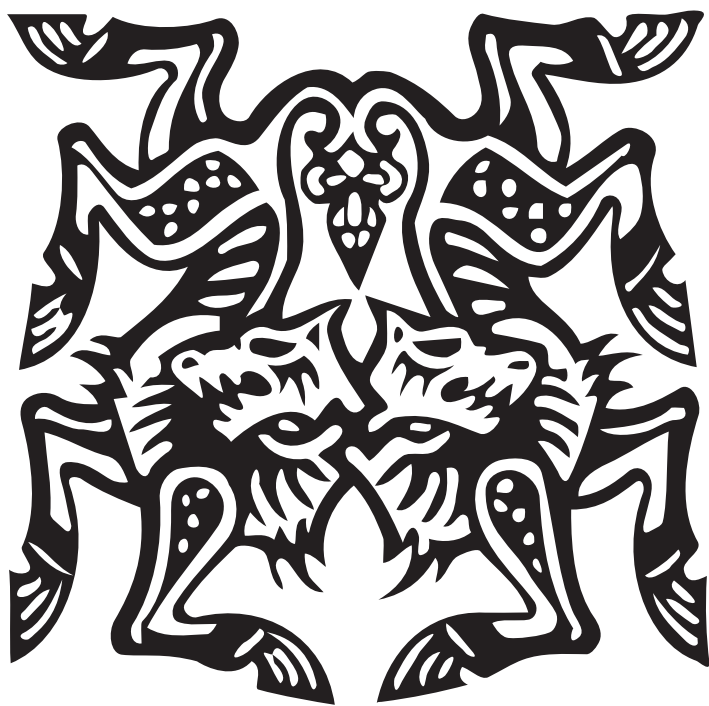
LETOPISY VUKOGVAZDSKÉ DRUŽINY, svazek III.

© 2015 Vukogvazdska družina

ILLUSTRATIONS © 2015 Dominik Broniek

ISBN 978-80-88029-07-6

♦ LETOPISY ♦
VYKOGVAZDSKÉ DRUŽINY

SVÁZEK TŘETÍ

GORGONA
Praha 2015

PŘÍBĚH SEDMÝ

DRACÍ LEJNO

HLAVA PĚTADVACÁTÁ

Nepravděpodobné sesterstvo

Bohové se s nikým nemazlí. O tom vědí kudúci své, a nejspíš proto věří v boha jediného a milosrdného. Zlé jazyky říkají, že je tomu tak proto, aby se nemuseli handrkovat s celou šesticí bohů, jako to dělají lidé se svojí svatou rodinou. A že se kudúci handrkovat umí!

Od Zliče po Saftu a od Bregenu po Mury se lesy, horami, močály i pláněmi táhnou stezky, po kterých putují nezdošní vyznavači milosrdného Pána s vozy nadtými rozličným towarem. Sukno, vosk, kožešiny, ale také nasolené sledě, med či přepuštěné máslo – obchodovat se dá se vším, po čem jiní baží. Je to tuze tvrdý chleba nejmíň o třech kůrkách, a protože na cestách číhá krutá nepohoda, divá zvěř a lapkové všelikého zrna, kudúctí kupci potřebují na svých poutích ochranu.

Kdo by ale těm lakotným pohanům pomáhal? Vždyť poctivý pravověrec se od takových drží na hony daleko. Zlé jazyky proto tvrdí, že přisluhovat těm zakrslým špinavcům v jejich obchodování může jen bezectný žoldák za mrzký peníz. Co na tom, že se ty jazyky při tom cpou

helskými slanečky a zapíjejí je kontrajckým vínem, které by k nim bez lakotných pohanů a zakrslých špinavců nikdy nedoputovaly? Zlé jazyky se s nikým nemazlí...

GERETA NENÍ ŽÁDNÁ SLEČINKA

Byla chladná červenová noc a les voněl vlhkem. Seděla jsem u ohně zachumlaná do houně. Plamen skomíral, dřevo praskalo a kolem leželo pět poutníků. Další tři pochruovali na vozech. Koně občas zafrkali ze spaní nebo zacinkali postrojem, to když někde v dálce zahoukal sýček. Jinak bylo ticho. Asi bych měla přiložit. Zvláštní. Už jako malá jsem se ráda dívala, jak z uhlíků vyrážejí pořád slabší a slabší plamínky, dokud i ty nezmizí a zůstanou jen žhnoucí oharky v popelu...

U všech špírků, takhle mi to ale opravdu vyhasne.

Nahmatala jsem vedle sebe suchou větev, rozhrnula ohniště a přihodila ji do něj. Vyvalily se jiskry a dým. Potom, kde se vzaly, tu se vzaly, přibýly i plamínky a za chvíli se mýtinou zase neslo tiché praskání. Potlačila jsem zívnutí a zamžourala na své spící souputníky. Jeden z těch čtyř, které jsme přibrali v Hersfeldu, se právě zachrul jako ponrava. Potom něco neklidně zamumlal ze sna a zpod houně se ozvalo táhlé zabzdění.

Ani to se mnou nehlo. Nejsem žádná slečinka, navíc Jezajové nám už pátý den nedali nic jiného než šošovici s kusem špeku, takže větry trpěl každý. Spíš mi přišlo divné, že ti noví skoro pořád mlčeli jako zařezaní a mračili se jako hejno čertů. Já a Tesla jsme jako obvykle držely jazyk za zuby, ale Kilda se ozvala, sotva jsme vyjeli

z města. Jenže kudúci si opět do ničeho mluvit nenechali.

– Ctnostná panno, – řekl vyzáblý Melchior Jezaj po svém zvyku ženské, která nebyla ani jedno z toho, – čeká nás zpáteční cesta tuze nevlídným krajem. Myslíš snad, že zpátky projedeme jako nůž máslem? Po tom všem, co nás potkalo? Já nikoliv. Někoho ke koním potřebujeme. Víc rukou víc zmůže...

– A víc očí víc vidí, – připomněla naše velitelka.

– To už bude na nás všech, ctnostná panno, aby viděly jen to, co mají.

– A peníze? – rýpala dál Kilda – Víc tlam víc sežere...

– O zlato se nestrachuj, děvče, – ozval se zavalitý Hartun Jezaj, Melchiorův bratr, – tvoji odměnu ti noví neu-menší. Na něčem jsme se dohodli, a ať se o kudúcích říká cokoliv, bratři Jezajové ještě nikdy nezůstali nikomu nic dlužni.

– Ani v té krčmě na špýrské straně? – přimhouřila Kilda oči. – Tenkrát jsme měli hodně naspěch, páni kupci...

– Víš sama, jak to tam tenkrát vypadalo, – zamračil se Melchior a prohrábl svůj kozlí vous. – Ale tobě jsme snad někdy nezaplatili? No tak. Nerač se hněvat, moje milá, ale doprovod si vybíráme sami. V Daretě ti vyplatíme zbytek odměny a pak si můžeš jít, kam se ti zachce. Do té doby ale nechci slyšet žádné řeči, ani kdybychom si přibráli na pomoc vlkodlaka, dvě hexy a pět koboldů.

Mezitím jsme urazili pořádný kus cesty, ale nám třem pořád vrtalo hlavou, co si Jezajové od těch nevlídných pobudů slibují. Kilda tvrdila, že si staří kozlové jistě dělají zálsusk na mladou kudúčku – proč by jí jinak dovolili, aby

se s nimi vezla na voze, a dokonce ji jako jedinou nechali přespávat pod plachtou? Tesla zas nadhodila, jestli nejde o uprchlé nevolníky, kteří kupce uplatili, aby je převedli na jiné panství. Ale ani jednomu se mi věřit nechtělo. Za prvé – půlčice krásy zrovna nepobrala. Chybělo jí pár zubů a ustrojená byla, jako by vypadla krávě z huby. Za druhé – kde by obyčejní búrové vzali takový krásně zdobený meč? A za třetí tu byly ty oči. Jak půlčice, tak ti tři zarostlí chlapi v nich skrývali nějakou bolest. Kdepak, na takové věci mám čuch. Tahle prapodivná čtveřice si s sebou táhla nějakou nepěknou historii...

Z lesa znovu zahoukal sýček. Přitáhla jsem si houni ke krku a přežehkala jsem se. Abych těm cizincům nekřivdila: vždyť i my zažily v životě spoustu ohavností a v každé městské krčmě i venkovském hostinci se na nás dívali skrz prsty. Tři ozbrojené ženské na vandru, to se často nevidí. Ramenáta Kilda s prořízlou pusou, pihovatým nosem a nakrátko střiženými vlasy barvy pochcané slámy, v kožených kalhotách a s mečem na zádech. Drobná Tesla s hlubokýma hnědýma očima, staženými ryšavými vlasy a krásně vyřezávaným lukem, který často přitahoval pohledy víc než její kulaťoučká sedinka pod přiléhavou svrchnicí. A pak já – Gereta. Holka samá ruka, samá noha, která se místo tloukem v máselnici ohání dlouhým mečem v tlačnici. Holka, která si jako malá místo panenek pletla ze slámy raději rystuňk a ostrý končíř držela v ruce dřív než vařečku. A to všechno proto, že si můj pan otec přál syna a nezajímalo ho, že se mu narodila dcera. Navíc o dvě hlavy vyšší než jeho

ostatní dcerušky, co jich s děvečkami na utenhofském statku zplodil. Proto mě už od mládí otloukal vrbovým proutím a nutil šermovat násadou od motyky, prý abych nemusela do smrti otročit ve špíně u koní a psů. Ale k tomu by stejně nejspíš došlo, nebýt Kildy...

– Vari!

Noc prořízl zděšený výkřik. Černý chlap, kterému říkali Rinvit, se zmítal v houni, oči vytřeštěné a sípal:

– Vari, stvůry! Vari ode mě!

Rázem jsem byla na nohou nejen já.

– Hoří! – chytil se nešťastník za hlavu. – Hoří! Všechno na popel!

Rozježený Poljanec s nosem podobaným od neštovic popadl blouznivce za ramena a začal jím třást.

– Rinvite, prober se! Je to jenom sen! No tak, chlape...

Milý Rinvit se nejspíš probral, protože ztichl. Vyděšeně po nás přejížděl krhavýma očima a pot mu z čela jen lil. Zaskřípěly postranice, z jednoho vozu vykoukla rozčuchaná kudůčka a z druhého vyplašení kudůci:

– Co se to tu u všech vašich svatých děje?

– Co by, – ozvala se jako první nabroušeně Kilda, která už měla taseno. – Naši drazí poutníci zase halekají ze spaní.

– Jen ho tlačí noční můra! – zavrčel třetí morous. Po-menší ramenatý vousáč, kterému patřil ten zdobený rut-link a co zpravidla nemluvil vůbec.

– A musí při tom tak vyvádět? – odsekla Kilda a začala se chumlat zpět do houně. – Nejsme na posvícení, ale uprostřed černého lesa...

Podřobaný Poljanec si otráveně odplivl a kývl ke mně svojí ježatou bradou.

– Možná by nemusel bejt tak černej, kdyby se tady panenka líp starala o oheň...

Kilda mu něco peprného odsekla, jako vždycky musela mít poslední slovo.

– Ctnostná panno, – zahuhlal na mě unaveně kupec Melchior a tentokrát měl pravdu v obojím, – rač laskavě příkládat víc, rádi bychom se ve zdraví dožili rána...

Chtěla jsem něco říct, ale jen jsem se zakoktala. Poljanec mávl rukou a jakoby smířlivě zabručel:

– Jděte spát, o oheň se postarám. Stejně nějak nemůžu zabrat a za chvíli mi začíná hlídka...

Když jsem uléhala, všimla jsem si, jak si Tesla měří Poljance zpod přivřených víček zkoumavým pohledem.

LOPINOVI JE VŠECHNO JEDNO

Měsíc se vyloupl z mraků a já tiše plul noční bučinou lehej jako obláček. Obtíral jsem se při tom o hladký kmeny buků a cejtil šimrání listů v obličejí. U hromový opratě, že bych si omylem zas lokl nějakýho Meodina utrejchu? Najednou jsem mezi stromy zahlídl světýlko a zamířil k němu. Kde se vzal, tu se vzal, na mýtině zalitý měsíčním svitem klečel Sven. Kluk byl v obličejí bílej jako vápno, rozedranou halenu na prsou celou zakrvácenou a s dýkou v ruce se skláněl nad kňučícím ohařem. Psisko bylo probitý skrz naskrz šípama a svíjelo se v předsmrtný křeči. Zíral jsem na ten výjev jako uhranutej. Když pes dodělal, čeledín ke mně zvedl oči a smutně řekl:

Až cestou něco zastřelíš, necháme to uzrát... Umím uvařit polívku... Když najdeme pár klouzků, bude ještě lepší...

V tu chvíli mi došlo, že to není Sven, ale Kosta. Malej usmrkanej sirotek, kterýho jsem zavlekl do Vlčího hvozdu a nechal napospas lapkům. Ze zakrvácenejch prsou mu trčel hrot šípů a z mlází vyšlehly plameny. Po zádech mi přešel mráz a hrůza mě zmáčkla svejma ledovejma pařátama. Oheň vztekle praskal, a než bys řekl švec, zachvátil celou mýtinu. A pak se z tý výšně ozval uštěpačnej ženskej hlas:

– Tak takhle se u vás stará o oheň, panáčku?

Rozlepil jsem oči. Plameny zmizely. Ležel jsem u vyhaslýho ohniště na studený zemi, plášť celej od rosy. Nade mnou stála ta pitomá ženská, ruce v bok a láteřila.

– Jeden v noci všechny budí, druhý si zas ráno vesele chrápe. Opravdu výpomoc k pohledání, páni kupci. Ale když je letos na marburské cestě tak nebezpečno...

Posadil jsem se a prohrábl si vrabčí hnízdo. Asi jsem usnul na hlídce. Bylo mi to jedno. Po Orlohoru mi totiž bylo jedno úplně všechno. Radost z toho, že jsme vyvázli s holým životem a měšcem Jokeditova zlata, vystřídaly denní chmury a noční můry.

Každej z nás to snášel jinak. Rinvit se občas potácel jako mátoha a chrchlal. Že bych mu nějak pomohl, o tom nechtěl ani slyšet. Uzavřel se do sebe a sotva s někým promluvil. O to víc o sobě dával vědět v noci. Většinou jen mumlal ze spaní o strašlivejch stvůrách, který nás všechny sežerou. Anebo jako teď křičel ze sna celej říčnej a klepal se hůř než uštvanej mezek.

Poprvý se to stalo hned druhou noc na cestě s kudúckejma kupcema a jejich ženskou družinou. Ráno Vranan bručel, že mu asi zaškodila slanina, kterou nám kupec dal k večeři, protože po soli, známá věc, bejvaj divoký sny. Ale mně se při zapřahání svěřil, že si prej orlohorský čáry vybíraj svoji daň, a třikrát se při tom přežehnal. Podruhý takhle vyváděl v jednom hostinci při cestě. Krčmář si myslel, že někoho mordujeme, ale milej Rinvit si ráno vůbec nic nepamatoval. Prej o čem to mluvíme, on že spal, jako by ho do vody hodil. Potřetí jsme mu to už ani neříkali a jen bohové vědí, jestli si vzpomene dneska. Bylo mi ho líto. Ale já na tom nebyl líp.

Vracelo se to hlavně nad ránem. Chasník s vidlema v zádech. Jako vosk bledej Jokedit, s hlavou nepřírozeně vyvrácenou. A pak Sven, celej od krve a schlíplej jako zmoklá slepice. Pohled do jeho vyčítavejch očí stačil, abych se probudil zplavenej jako stará kobyla a nemohl se dočkat rána. Jenže ani po rozednění to nebyl žádněj med.

Mohly za to ty tři ženský.

Kdyby mi před pár tejdny v Orlich horách někdo řekl, že cestu domů do Mladče budu trávit ve společnosti tří krasavic, asi bych se těšil jako malej kluk. Jenže tyhle krasotinky nebyly žádný obyčejný husopasky z vesnice. Pravda, ta plavovlasá nebyla krasotinka vůbec. Vlastně vypadala skoro jako chlap, všude jí bylo plno a nejradši by pořád rozkazovala jako vojvoda. Ta mladší, Gereta, to už bylo děvče jako lusk. Vytáhlá, nohatá, copatá, a když měla čemu, hezky se smála. Nebejt tak zdrchanej, asi bych se před ní začal nakrucovat jako tetřev v toku. Po

Orlohoru jsem na to neměl ani chuť, ani sílu, a tak jsem se jí spíš vyhejbal.

A pak tu byla vílenka.

Co jsem komu udělal, že mám na tenhle pronárod takový štěstí? Nargaladin a Neldorin – řádoví bratři, který mě srali, kdykoliv otevřeli hubu. Brelek – vychcanej zlodějček, křivej jako skřetí šavle. A teď tahle Tesla či co. Malíčká, útlounká, tvářičku jako obrázek, vlasy jako oheň, ale v očích ledovej pohled plnej podezření. Ať už jsem hřebelcoval koně, zapřahal do povozu nebo škrábal zaschlý bláto z loukotí, mohl jsem si bejt jistej, že mě po očku sleduje. Skoro jako by dávala pozor, abych snad kupcům něco neukradl. Ještě to tak! Bylo mi jedno, jestli vezou pytle plný hrachu nebo drahýho kamení. Ale radši bych ten hrách, protože kvůli němu člověka hned tak nezamordujou.

Celej ztuhlej jsem se zvedl ze země a za Kildina lání se odpotácel k mechům obrostlému korytu. Kdysi ho tu musel do kmene padlýho buku vytesat nějakej dobrej člověk. Vílák těžko. Protože když o tom tak přemejšlím, ještě nikdy jsem žádnýho víláka neviděl pracovat. Všichni jenom mleli pantem nebo blbě čuměli nebo obojí. Tahle Tesla taky. A aby toho nebylo málo, patřil jí krásnej dlouhej luk, toulec obšitej bobří kožešinou a střely s kalenejma hrotama. To všechno jsem jí z hloubi svý špinavý duše záviděl a tím vším mi od prvního okamžiku pila krev.

– Těžká noc, však? – ozvalo se za mnou, zrovna když jsem si cákal studenou vodu do obličeje a funěl při tom jako ježek. Utřel jsem si oči předloktím a otočil se ke svému chlebdárci.

– Musela na mě padnout dřímota, pane kupče, protože obyčejně...

– Navečer bychom měli dorazit k Opatovu Brodu, – přerušil mě Melchior Jezaj a prohrábl si své tři chlupy na bradě. – Zajdeš s námi k handlířům a pomůžeš nám vybrat nového koně. Včera jsi říkal, že plavka má zanícené kopyto, a co my s takovou?

Hm. Taky jsem říkal, že jestli se takhle mizerně budou o koně starat dál, můžou brzy celý svý kupecký živobytí zabalit. Ale zopakovat jsem si to netroufl.

– Spíš bych se bejt váma podíval po pořádným náradí na čištění kopyt. Pilník, nějaký dláto. Taky novej hřebelec by se hodil. A pytel mrkve, aby se jim nekazily zuby...

– Jářku, půjdeš se podívat s námi, příteli. S kuší to, doufám, umíš?

Zamyslel jsem se.

– Jednou mě z ní trefili.

– Výborně, – kudúk nehnul ani brvou. – A teď si pospěš, musíme zapřahat a co nejdřív vyrazit.

Z tábořiště se ozývalo neklidný řehtání a Kildiny povely. Usmál jsem se. Po všech těch sračkách, kterejma jsem si v poslední době prošel, bylo příjemný bejt zas jednou někde k užitku.

MEODA ZAČÍNÁ SPLÁCET DLUH

Po společné ranní modlitbě kupci práskli bičem, kola zaskřípěla v blátě a povozy se hnuly. Cesta z Hersfeldu do Marburku byla plná výmolů, navíc před pár dny napršelo a v lese ještě kaluže nestihly vyschnout. Jinak bylo ráno

jako malované. Slunce se probíjelo skrz koruny stromů, ptáci vyzpěvovali a ve vzduchu bylo cítit blížící se léto. Tohle všechno jsem si mohla vychutnat, protože jsem se vezla na voze a nemusela se plahočit v blátě jako ty tři můry a zbytek slavné Vukogvazdské družiny.

A to jenom proto, že jsem byla kudele. Kupci se totiž ke mně chovali s úctou. Melchior, starší, sušší a přísnější, jednal vždy odměřeně. Ale jeho mladší bratr Hartun, hřmotnější a bodřejší, se na mě občas i usmál. Ano, pořád jsem byla v jejich očích něco jako zbloudilá ovce, ale dávali mi jasně najevo, že jsem *jejich* zbloudilá ovce, které se navíc cestou světem zřejmě nějak podařilo zkrotit smečku vlků. Občas jsem se při pohledu na Groga klejícího po kolena v blátě u postranice musela pousmát, jak se to celé najednou otočilo. Dřív jsem klopýtala za těmi nekňuby já, a teď jsem se vezla jako nějaká paní.

Hartun sedící na kozlíku si začal pobrukovat nějakou pobožnou písničku ve starém jazyce. Styděla jsem se, že rozumím jen každé druhé slovo. No, spíš každé páté. U nás v Plotici nepanovala tak přísná věrouka jako u kudůků ve velkých městech. Tam se prý modlívali pětkrát denně, každý týden si při bohoslužbě připomínali vyhnání ze Svaté země za jezerem, kořalky se nedotkli, jak byl rok dlouhý, a podle graselského ritu nasolovali všechno maso, aby ho očistili od krve. Pravda, náš kněz Levonděj pálenku taky zapovídal. Jenže do Plotice často přicházeli lidé pro uhlí, které jsme pálili ve velkém, a také pro kolomaz, co jsme z něho vyráběli, takže naši nejednou přičichli ke kališku wizimírské hořké a sem tam si

dopřáli i jelítko či jitrničku. Já ale teď cítila, že to bylo špatně. Dlouho jsem přehlížela boží nařízení a zle se mi vedlo. Přesto nade mnou milosrdný Pán držel ochrannou ruku, dovolil mi vykonat velké věci a ráčil mě pro budoucí zachovat. A tak nastal čas začít splácet svůj dluh. Proto jsem se poctivě modlila, kdykoliv bratři Jezajové zastavili a spustili z vozu vyšívané modlitební plátýnko. Protože co si budeme povídat: vézt se na voze a spát mezi pytli s pící a zásobami bylo mnohem lepší než na tvrdé a mokré zemi.

Dnes v noci bychom ale všichni měli přespat ve formanském hostinci u Opatova Brodu na řece Marše, za kterou prý leží panství arcibiskupa z Marburku. Bylo už načase. Potřebovali jsme doplnit zásoby, promazat drhací osy kol a opravit ta rozklížená. Výsměchem osudu bylo, že náš náklad tvořily dva sudy plné kolomazu. Když už jsem to skřípání nemohla poslouchat, navrhla jsem Jezajům, aby jeden otevřeli.

– Nic se otevírat nebude, – řekl stroze Melchior a já pochopila, že na zboží se nesahá. A to i přes to, že kupce po cestě každou chvíli trápila nějaká svízele. Sotva jsme vyjeli z Hersfeldu, vjeli jsme do výmolu a praskly při tom hned tři loukotě. Během čekání na koláře nás zastihl prudký lijavec a na druhý den kupci zjistili, že se jim do pytlů s hrachem dala plíseň. K dovršení všeho byla silnice před posledním hostincem rozbahněná hůř než vypuštěný rybník, takže kousek, který bychom jinak měli za hodinu za sebou, jsme zdolávali půl dne. Kupci praskali bičem, koně ržáli, chlapi kleli a tlačili. Tři můry a já

jsme mlčky zíraly na to boží dopuštění, jen hubatá Kilda občas kamarády zablácené od hlavy až k patě pobídla. Myslela si o nás, že jsme budižkničemové. Ale taky byla ráda, že do bláta nemusí a že chlapi nakonec těžké vozy vyprostili.

Dnes ale až na těch pár kaluží byla cesta dobrá a každý se těšil na teplou lázeň nebo něco lepšího k pití. V čele průvodu, před vozem, který kočíroval starší z bratří Jezajových, šla jako vždy Kilda s vytáhlou Geretou. Drobná vílenka se naopak držela u našeho vozu, který řídil Hartun, a zádumčivě pozorovala okolní les. Z druhé strany se ploužil Grog, kterého jsem poslední dny nepoznávala. Kdysi rázný chlap po setkání se třemi ozbrojenými ženskými zplihl a vyklidil pole tomu ukecanému neštěstí. Byla to teď Kilda, kdo u ohně vypravoval veselé vojenské báchorky, po krčmách pil pivo jako starý hleditruňk a klel jako mistr koželuh. Naš průvod uzavírali Rinvit a Lopin, kterým taky do řeči dvakrát nebylo a jen mlčky překračovali koňské kobližky.

Cesta se vinula lesem mezi kopci a k polednímu kůdci zastavili u pramene pod vysokou skálou. Trochu připomínala naši tvrz ve Vlčím hvozdu, a když jsem tak koukala na Lopina, nebyla jsem jediná, koho to napadlo. Slezla jsem z vozu, abych si trochu protáhla kosti. Pod skálou se rozkládalo opuštěné tábořiště a nad studánkou byla do pískovce vyrytá všelijaká znamení. Hlavně zkřížené koňské hlavy, co v tomhle kraji trčely snad z každé střechy, ale také litery, které tvrdily: *O swatku swatej Worszili my dwa sem s chutí nachczili*. Podepsáni

Hegel a Manfred Wousaczowe. Na pramenitou vodu mě rázem přešla chuť, ostatním jsem ale osvěžení nekazila a upřímné doznání raději nahlas nečetla. Po skromném obědě a modlitbě jsme vyrazili dál.

Do formanské hospody před Opatovým Brodem jsme dokodrcali ještě za světla. Hrázděné patrové stavení, pěkně nabílené vápnem, stálo přímo u břehu řeky, ze které usmrkaní kluci vytahovali vrše s pstruhy. Město už bylo na dohled asi míli po proudu. Povozy vjely do dvora, nahrnuli se k nim čeledíni a naši chlapi jim pomáhali s vypraháním. Kupci slezli z kozlíku, tři mury popadly z prvního vozu okovanou truhlici a všichni společně zamířili do šenku. V Drangenu se totiž všude platilo předem.

– Kdybych chtěl být čeledín, – zahudral Skán, když se za pětici zavřely dveře, – mohl jsem rovnou zůstat v té pitomé komendě.

– Co se čílíš? – ušklíbl se Lopin, který měl Groga poslední dobou plné zuby. – Hlady netrpíš, meč máš a chodíš si po světě svobodně. Nic z toho u rytířů nebylo.

– Ale taky se tam před tebou nenakrucovaly tři panenky v rystuňku a nekoukaly na tebe jako na posledního štolbu, – zavrčel Grog a vztekle mrsknul chomoutem do sena. – Vždyť i ti prašiví kudúci se k nám chovají uctivěji, nezdá se ti?

Pak si všiml, že poslouchám i já, a nevrle mávl rukou:

– Vždyť víš, ženská, jak to myslím! Tebe máme rádi, i když si vezeš prdel na voze. Ale ty harapanny mi leží v žaludku. To je přece proti božím záměrům, – zašilhal po Rinvitovi, – nebo ne?

Ale Vraňan už mlčky odváděl kulhavou kobylu do maštale. Mezitím z hostince vyšel Melchior Jezaj s Kildou, která na Lopina zahulákala přes celý dvůr:

– Chop se kuše, mládenče, jdeme se podívat na koničky. A hni sebou, ať jsme do tmy zpátky, mám žízeň jako trám!

Grog louppl očima po Lopinovi a na půl huby zahučel:

– Svatá pravda, to u rytířů nebylo...

Popřála jsem těm třem dobré pořízení a vydala se taky do šenku. I já měla žízeň, ale ze všeho nejvíc jsem se těšila na polívku. Hrachovou.

RINVITOVÍ SE ROZSVÍTÍ

Stál jsem ve stáji, hladil mohutný koňský krk a zamýšleně pozoroval unavená zvířata, která do sebe soukala seno nebo lemtala vodu ze žlabu. Duchové skal, vody a větru! I já byl k smrti unavený, ale oddech se zdál být v nedohlednu. Čím víc dní uplynulo od našeho útěku z gotenberského popraviště, tím roztěkanější byly mé myšlenky a tím hrozivější vidiny mě sužovaly. Nejradši bych strčil rozpálenou hlavu do žlabu taky, jenže to už by mě měli za blázna i ti koně.

– Dáš si taky pivo?

Ve vratech stál Lopin, v rukou dva korbílky. Ještě že jsem ji tam nestrčil.

– Dám, – pokusil jsem se o úsměv. – Aspoň se trochu zchladím.

Posadili jsme se na vůz, upíjeli nasládlý mok a pozorovali místní čeled' při práci. Podomek štípal dříví, jiný pře-

hazoval seno vidlemi a malá husopaska zaháněla kejhající hejno do dvora. Slunce se pomalu sklánělo k obzoru a od řeky vál příjemný vítr.

– Napadlo tě někdy, že měl zemřít Grog místo Jokedita?

To neřekl Lopin, ale já. Sám nevím, jak to ze mě vypadlo. Leč hříšná myšlenka mě trýznila dnes a denně. Ruch ze dvora ustal a ozvalo se zašeptání:

Nevím. Proč jsi raději nezemřel ty?

Trhnul jsem sebou – na voze jsem seděl sám! Duchové skal, vody a větru! Zděšeně jsem vyskočil a udeřil hlavou o trám, jen to zadunělo. Sevřel jsem si naražené temeno a v předklonu tiše skučel, dokud největší bolest neodezněla.

– Co to tu vyvádíš, bratříčku?

Před vozem stál čeledín, který před chvílí venku přehazoval seno, v ruce vidle a potměšile se na mě zubil. Lopin nikde, korbely nikde, jen na dvoře divoce kejhaly husy.

– Kdybych ti měl vyprávět, – chechtal se podruh, – kolikrát já křísnu šiškou o hambalky. Snad máš stejně tvrdou palici...

– O moji hlavu neměj strach, – zamumlal jsem. Stačí, že ho mám já, dodal jsem v duchu. Slezl jsem z vozu a nejistým krokem zamířil ze stáje. Teprve na dvoře jako by se mi rozsvítilo. Lopin přece před chvílí odešel s kupcem za koňskými handlíři! Copak jsem se už dočista pomátl na rozumu?

V hostinci bylo rušno a rozložitý krčmář se měl co ohánět. Místní hulákali jeden přes druhého a potahovali při

tom z dýmek tak, že se povětrí dalo krájet. Z trámů visely copy česneku a cibule a na podlaze z udusané hlíny se tu a tam leskly loužičky, to jak některý z hostí rozlil svůj mok. Hartun Jezaj se svou družinou seděl až úplně v rohu a cpal se zelím z velké mísy. Medovlasá Gereta na mě přes nálevnu nesměle mávla lžící a já si přisedl ke stolu.

– Bratr by mohl dobře pořádit, – zabručel kupec a otřel si rukávem nálev z vousů. – Dnes tu mají nějaký svátek.

– Snad ne svaté Voršily? – Meoda neklidně přičichla ke svému poháru.

– Vím já? – zamumlal polohlasně kudúk. – V těch všech svatých aby se kozel vyznal. Každý den slaví jiného, každé město má svého...

– Hej, pane bratře! – ozvalo se za námi. – Zavdej si s námi! Co takhle korbíík piva nebo klovásku, nechceš?

Od vedlejšího stolu hulákalo několik rozjařených mládenců a posměšně zvedali své poháry směrem ke kupci. Hartun Jezaj se zamračil, ale neohlédl a znovu zaryl lžící do zelí. To už byl u stolu krčmář s další mísou, ve které se třásly kusy skopového. Začaly se mi sbíhat sliny.

– Dnes tu máte ale veselo, hospodáři, – ukázal kudúk lžící přes rameno.

Krčmář jen nadzvedl obočí a omluvně zabručel:

– To víte, ševcovští tovaryši. Horké hlavy, samé taškařice vymýšlejí...

– To jsou mi teda móresy! – vykřikovala zrovna jedna horká hlava. – Tady ho zvou na truňk, a on se ani neotočí!

Kupec loupł po krčmáři očima, odstrčil mísu, vstal a se strojeným úsměvem se otočil k tovaryšům.

– Co vás nemá, milí učedníci! Jen by mě ani ve snu nenapadlo, že ráčíte zvat mě. Budte proto od té dobroty a vzkazte svým ctěným mistrům, že vás ještě mají co učit, neboť u nás v Daretě každé škvrně ví, že půlcíkům kudúcké víry jsou kvasné truňky, krvavé maso i klovásky zapovězeny. Musím tedy vaše šlechetné pozvání zkor-moučeně odmítnout a odeběřu se raději do své komůrky, abych se za vás pomodlil k našemu milosrdnému Pánu.

S těmito slovy se kudúk otočil na patě, popadl z mísy kus skopového, ušklíbl se na nás a vydal se k hostinským pokojům. U stolu zavládlo ticho. Osmělil jsem se a natáhl ruku k míse s masem, jenže stejný nápad měla i Gereta. Naše prsty o sebe kleply a oba jsme v rozpacích ucukli.

– Až po tobě, – zapýřila se.

– Kdepak, jen si posluž, – zabručel jsem.

– Vy než se domluvíte, tak to všem vystyďte! – ozvala se rázně Meoda a vrazila ruku mezi kouřící kusy masa. Po ní si posloužil Grog, nato Tesla. Pobídl jsem očima Geretu, a tak na mě zbyl ten nejmenší a nejšlachovitější kousek.

– To často... takhle... dorážejí? – zeptal jsem se po chvíli soustředěného žvýkání, zatímco jsem doloval ze zubů kus klišky.

– Často, – zahuhlala s plnou pusou Gereta, – a někdy ještě hůř. V Drangenu kudúky v lásce nemají. Tady to ještě ujde, ale na severu po nás leckde házeli i kamení...

– A já si říkal, k čemu tak malý náklad potřebuje tak velký doprovod, – zkusil jsem se poprvé usmát na půvabnou vílenku, ale ta mi pohled ani neopltila.

– Zboží moc nevezou, to je pravda, – přikývla medo-
vláska. – V Hersfeldu prodali všechnu potaš a olej, zpátky
brali jen kolomaz.

– Hlavně že zlata mají dost, – zabručel Grog. – Měly
jste s tou truhlou co dělat.

– Aby ne, – ztišila dívka hlas. – Však ho také po nich
chtějí všude.

– Myslíš kudúckou berni? – vzpomněl jsem si na Toran.

– Jo, tu taky. Ale je toho víc. Vlastně pořád něco.
Mýtné, mostné a tyhlety... nepředvídatelné výdaje.

S plným břichem se mi krapet zlepšila nálada. Znovu
jsem zkusil štěstí a otočil se k Tesle:

– A jak dlouho už s nimi putujete?

– Od dubna, – odpověděla místo vílenky Gereta. –
Když jsme vyráželi z Darety, na horách byl ještě sníh.
Prošli jsme Drangen od severu k jihu a cestou zajeli i do
Blatredu.

– Říkáš, – ozvala se znovu Meoda, – že koncem praž-
níku bychom mohli být ve Vitoljubsku?

– Kdy že? – zvedla obočí Gereta.

– Myslí červenec, – vysvětlil světák Grog. Jména mě-
síců se mnohdy lišila kraj od kraje.

– Spíš až na dožínky. Kilda říká, že přes léto se v Raš-
pachu i Godurvaldu rojí lapkové a kdejaká další havěť.
Opatrnosti prý není nazbyt a cesta se protáhne. A co
vlastně přivedlo do Hersfeldu vás?

Strojená lhostejnost zaváněla neukojenou zvědavostí.
Odpovědět jsme našťestí nemuseli. Od vedlejšího stolu
k nám přivrávali dva rozjaření tovaryši, mávali poháry

a rozlévali při tom pivo na všechny strany.

– A co vy, panenky? – zubili se přiopile na Geretu s Teslou. – Ani vy se s náma nenapijete?

Gereta si neklidně poposedla a zašilhala po Tesle. Ta se dál tvářila, jako by ji ze dřeva vyřezal. Mládenci usoudili, že u vílenky jim pšenka nepokvete, a dál se věnovali jen medovlásce:

– Pročpak si náma nezavdáš, krásná panno? Snad ti není ten pohanský záprtek milejší než my? Dva hoši jako květ! Co?

Postřehl jsem, že Grog přimhouřil oči a sevřel pěsti. To nic dobrého nevěstilo.

– Hej, Hermku, vidíš to?

– Vidím, Rolfku. Přitáhne s kudúckou špínou, ale se slušným člověkem se nepoveselí!

– Nech být, Hermku! Nechce, bude chtít jiná! Tahle láryně ať si s těmi pohanskými kozly líhává a zaskrslé pancharty jim rodí...

– Drž už hubu, prťáku zvyjebená!

Než se kdo nadál, Grog vyskočil z lavice a držel mluvkou pod krkem. Sám nevím proč, ale v tu ránu jsem stál na nohou taky. Neurvalý tovaryš zrudl, protože Skán měl sílu, zatímco ten druhý zbledl a začal křičet na celý šenk:

– Lidi, vidíte to? Cizáci se tu po nás sápour! Přece to tak nenecháte!

Nato Grog Rolfku pustil a Hermkovi jednu ubalil. Hoch jako květ se bez hlesu zřítíl na stůl svých pobratimů, z nosu krvavý lívanec. První tovaryš se osmělil, ale zřejmě ne dost, protože místo na Groga se vrhl na mě.

Dostal jsem tučný záhlavec, jen to luplo, ke své směle si ale švíčko vybralo místo, které mi před chvílí počechral trám ve stáji. Zatmělo se mi před očima bolestí a vzteky jsem zařval jako medvěd. Popadl jsem milého prťáka pod krkem za halenu a smýkl jím k zemi. Byl bych se do něj pustil pěstmi, ale to už krčmář držel obušek a křičel na celé kolo:

– Rychle k bráně pro drabanty! Přece mi nenecháte šenk rozbít!

Do města se ale nikdo nehrnul. Hosté melu zvědavě pozorovali a trousili bodré poznámky:

– Šenk to vydrží, ale na švíčko bych nevsadil ani zlámanou grešli!

– A to já zas jo! Až vytáhne šídlo a dratev, poteče červená proudem.

– Zatím mu teče jen do bot. Asi je špatně vysmolil, lajdák neumná! Kopni ho do verpánku, cizince!

Zatímco místní hýkali smíchy, mládenec, kterého jsem prve srazil, se chystal vstát. Rozkurážený Grog mu s chutí šlápl do obličeje a zvolal na celou krčmu:

– Ještě někdo si chce o naše panenky otírat hubu?

Brodští ale byli veselé kopy.

– Já bych si o ně otřel něco jinýho...

– Co bys utíral, Hanzi, vždyť už ti nic neteče.

– I poteče, povídám! Šídlo, dratev a červená proudem!

V tu chvíli se do krčmy prodral nevěřičně zírající Melchior Jezaj a za ním Lopin a Kilda. Kupec při pohledu na to dopuštění strnul, ale pak se uctivě uklonil, ve tváři bílý jako svíce.

– Omlouvám se, hospodáři, za svoje nezvedené služebnictvo. Všechnu škodu nahradím a každému z tvých hostí zaplatím žejdlík kontrajckého, ať je vidět, že si dobrých pravověrců ze srdce vážím!

Grog se zatvářil, jako by mu uletěly včely, a nevěřícně se otočil k našemu stolu:

– Co to má u všech rohatých znamenat?

Meoda kulila oči. Gereta se tvářila jako zmoklá slepice. Jen Tesla nehnula ani brvou a potichu utrousila:

– Nepředvídatelné výdaje.

TESLA CÍTÍ POTÍŽE

Povozy bubnovaly do noci, kola zpívala v kalužích a Nebeská paní posela rozbláčenou cestu tisíci stříbrných třpytek. Tak nějak by to jistě popsal Nen Tirion, dvorní básník knížete birklundského, který nás každý čtvrtý den v týdnu učil veršotepectví. Liboval si v arhijské tříslabičné stopě a vzletných podobenstvích. Jediné přirovnání, které při pohledu na toho nadutce pokaždé napadlo mě, bylo „slizký jako had“.

Skládání unylych veršů zdaleka nebylo vše, co novicky ve Zlatém Vřetenu čekalo. Po vzoru svaté Jorveny, zakladatelky řehole, jsme musely ovládat ještě zpěv, hru na loutnu, předení lnu, tkaní látek, vyšívání, ranhojičství, bylinoznalství a lukostřelbu. Devět ctností nám bylo vtloukáno do hlavy několik dlouhých let, aby se nakonec ukázalo, že jen ty dvě poslední měly nějaký smysl. Dívky, která dokáže prostřelit hrud' na pět set kroků, si lidé zpravidla považují o poznání víc než nějaké zpívající přadleny.

Ač se bratři Jezajové snažili, seč mohli, roztržku se jim urovnat nepodařilo. Krčmář se nechal koupit snadno, ostatně žádná velká újma mu nevznikla. Horší to bylo se zbitými tovaryši. Před biřici, dorazivšími z města, hlasně vykřikovali, že výtržníci musí do šatlavy a kudúky ať prý rovnou utopí v řece. A tak Jezajové museli udělat jediné, co jim zbývalo. Podplatit velitele drabantů. Nebyla jsem toho svědkem poprvé. Lidé jsou prodejná stvoření. Jakmile tlustý měsíc nenápadně změnil majitele, kapitán se otočil na patě a obořil se na povykující učedníky:

– Ticho, vy darebáci! Však já dobře vím, kdo nám tu po krčmách rozbroje vyvolává! Není to tak dávno, co jste se rvali U Caletníků s pekařskými. Buďte rádi, že do té šatlavy nevsadím vás!

Mládenec s rozbitým nosem začal hduřat, ale drabant ho okřikl:

– Stul kabelku, povídám! A klidte se mi rychle z očí, sic se začnu vyptávat, kdo načmáral na zeď konventu ty chlupaté malůvky! Abatyše z toho měla týden ujímání a některé sestry prý chytil fantas a doteď leží v horečkách! No tak, holoto! Ať už vás tu nevidím!

Kupci se zbavili poškozených, ale v krčmě jsme už zůstat nemohli. A tak jsme za tmy přebrodili mělkou Marchu, městu se obloukem vyhnuli a pokračovali mezi poli po marburské cestě. Takhle si dnešní večer nikdo nepředstavoval. Kupci se mračili a vztekle práskali biči do tmy. Ti noví se ploužili jako zbití psi. A Kilda šlapala, hryzala se do spodního rtu a mlčela jako hrob. Což nikdy nevěstilo nic dobrého.

Podívala jsem se po očku na Geretu. Bylo znát, že si to vyčítá. Jako by mohla za to, že se nějací hlupáci opili a začali jí dělat návrhy. Jako by byla její chyba, že se toho jiní hlupáci chytili. U Nebeské paní, sestřičko! Vypadá to, že se stydíš za všechno ženské, co v tobě je, a považuješ si jen toho, čím se můžeš měřit s muži!

Přitom toho uměla dost. Viděla jsem ji posekat v šarvátce chlapa tak, že z něj odpadávaly kusy masa jako z malomocného. Při pití piva držela krok s Kildou celé tři žejdlíky, zatímco mně bylo do zpěvu už po půlce prvního. A taky se snažila klít, i když jí to moc nešlo, protože byla dobrá duše a těm klení nesluší. Ale přes to všechno a leckdy neotesané chování to byla hlavně hezká holka s velkým srdcem a dlouhýma nohama. Díky nim působila neohrabaně a roztomile jako právě narozené hříbě. Často jsem si při pohledu na ni a na Kildu říkala, jaké to úradky nebes svedly na jednu cestu tři tak rozdílné ženy.

Nevím, jestli na to ty dvě vzpomínaly tak často jako já, ale potkaly jsme se minulého léta ve Cmuntu. Kilda a Gereta byly na cestě s kupci, já na útěku z Birklundu. Bez cíle, se sluncem nad hlavou, ale s mraky v duši. Přidala jsem se k nim a od té doby byla šťastná. Naše nepravděpodobné sesterstvo spolu putovalo už skoro rok a pouto, které mezi námi vzniklo, se zdálo pevnější než vazby pokrevní. Ano. Skoro rok jsem žila v domnění, že jsem našla svoji novou rodinu. Že bychom jedna za druhou položily život. Že nás nic nerozdělí. Ale dnes večer v hostici jsem si všimla pohledu, jakým Gereta častovala černého chlapa, kterého sužovaly noční můry a který po

mně tu a tam pošilhával. Říkali mu Rinvit, sám vypadal jako morous a já pochopila, že s ním přišly potíže.

– Prrr! Ajta, ajta! Prrr!

Povozy zastavily na louce, za kterou se cesta stáčela do kopců. Nemělo smysl vjíždět na noc do lesa. Melchior Jezaj slezl z kozlíku a pokynul nám, abychom se shromáždili kolem něj. Bylo ticho, noční vítr čeřil okolní trávu jako hladinu řeky, na nebi zářilo oko Nebeské paní a já v duchu proklínala Nena Tiriona.

– To, co se dnes večer stalo, – začal zachmuřeně kudúk, – se už nesmí opakovat. Nikdy. Je všem jasné, co říkám?

Všichni se podívali na ramenatého bijce jménem Grog, který se opíral o svůj dlouhý rutlink. Chlap se zamračil a odplivl si. Místo něj schlíple promluvil Rinvit:

– Jen jsme hájili vaši čest...

– Čest?! – zasyčela Kilda, ve které to vřelo celou cestu. – Co je tobě do naší cti? Co ty vůbec víš o naší cti? Starám se snad já o tu tvoji? Ne, a ani mě nezajímá, jestli vůbec nějakou máš!

Černý chlap sebou trhnul, jako by ho uštkla zmije, a Grog se vztekle na Kildu obořil:

– Nestačí, že si na nás celou dobu otvíráš hubu ty, ale teď ještě i usmrkaný prťák? Všechno si líbit nenechám!

– Ale necháš! – Kilda se ovládala z posledních sil. – Necháš si líbit, i kdyby ti do piva nachčili! Protože za to dostáváš žold!

Pak zmlkla, odhrábla si vlasy z čela a zastřeným hlasem pokračovala:

– Kudúky leckde nenávidí a zhusta jimi pohrdají. Ale my jsme v očích lidí ještě horší. Jsme zaprodanci. Zrádci pravé víry. Úplatná špína, která pohanské verbeži pomáhá v nekalých obchodech. Nadává nám každý, kdo má na to kuráž. Ale naší prací je, aby zůstalo jen u nadávek. Protože kdybych měla vytahovat zbraně pokaždé, když si o mě kdejaký usmolený šubrt otře svoji smrdutou držku, nedělala bych nic jiného.

– Možná tobě to nevadí, – zavrčel vzpurně Grog, – ale já jsem Skán! Já si na hlavu srát nenechám!

– Tak dost! – vložil se do besedy rozšafný Hartun. – S takovou nás opravdu zavřou, nebo rovnou pověsí! Myslel jsem si, – obrátil se k bijci, – že se nám tvůj meč bude hodit. Ale zatím jsi nám jím udělal jen díru do měšce.

– Peníze vám strhneme ze společného žoldu, – oznámil suše Melchior. – Jak si ho pak rozdělíte, to je vaše věc.

Zmínka o zkrácení odměny zabrala. Grog zmlknul a Rinvit jen unaveně přikývl. Do ticha promluvil třetí chlap, v náručí otep klestí z vozu:

– Tak já asi rozdělám oheň, ať je nám veselejč...

Ale Kilda ještě neřekla všechno, co měla na srdci. Vztekla vyrazila Lopinovi otep z rukou a namířila na Groga výhrůžně prst:

– Nestojíme o vaši pomoc! Je to jasné? My se o sebe postarat umíme! Pivo, lázeň, píce, o to všechno jsme kvůli vám přišli! A Marburk je ještě nejmíň týden cesty. Kdo ví, kdy tam s tou kulhavou kobylou vlastně dojedeme!

– Můžu já za to, že pohanský verbeži novýho neprodali? – mračil se zarostlý Poljanec.

– Můžeš nebo nemůžeš, co na tom sejde? – láteřila dál Kilda. – Jste banda budižkničemu a darmožroutů, kteří nás hned na první štaci zatáhli do šlamastyky! Už od první chvíle jsem věděla, že z vás nic dobrého nekouká!

Zdobená čepel rutlinku se zaleskla ve světle luny a ramenatý chlap znovu zavrčel:

– Važ slova, panenko. Jsem žoldněř Grognar z města Nystadu. Kudúcké kupce jsem doprovázel, když ty jsi ještě honila kachny po dvorku. Plavil jsem se po Vesparu, bojoval s asterskými likedélery a prosekal se Čarohvozdem. Všechno zlato, co mi v životě prošlo rukama, jsem si poctivě vydělal nebo ukořistil, a žádná špinavá čubka, – plivl Kildě pod nohy, – mi nebude nadávat do darmožroutů!

Kilda se na okamžik zarazila, ale pak tasila taky.

– Je mi jedno, co jsi zač a co máš za sebou, – řekla ledovým hlasem. – Nezajímáš mě, ani co by se za nehet vešlo. Myslíš, že jsi první chlap, co na mě vytahuje zbraň? Aby ne, – ušklíbla se, – když nic jiného na mě vytáhnout nemůžeš!

Skánský žoldák zařval jako tur a ohnal se mečem. Ťal obloukem svrchu a Kilda s námahou ránu zastavila svojí čepelí. Zvuk řinčícího kovu přehlušil vysoký hlas:

– Tak dost!

Mezi oba bijce vtrhla jako velká voda malá kudúčka. Založila si ruce v bok a spustila:

– Copak jste už nadobro přišli o rozum? Posloucháte se vůbec? Ty, Groggu, se hleď krotit! Nemůžeme se vadit v každé krčmě, jinak to s námi zle skončí. A ty, můro

jedna měrovatá, – zašermovala buclatým prstem Kildě pod nose, – když už mluvíš o otírání huby, přestaň si otírat tu svoji o nás. Vydrž to aspoň den a všem nám bude líp! Možná bys chtěla, aby s vámi jela švadrona sličných rejtarů, ale chyba lávky! Takové si najímají jinačí páni! Tihle chlapi, – ukázala na své druhy, – možná vypadají jako čerti a smrdí jako staří kozlové...

– Hej! – ozval se dotčeně Lopin.

– ... ale jsou to ti nejlepší přátelé! Myslíš, že to sami neznáme? Kam přijdeme, tam nám nasazují psí hlavu a někdy rovnou i oprátku. Před pár nedělemi mě chtěli upálit jako vích slámy, protože jsem kudůčka! Ale tihle tři neletěli a vysvobodili mě přímo z hranice před očima celého města! A co víc, přišli při tom o svého nejlepšího kamaráda! – pŕlčice se zajíkla a chvíli popadala dech. – Proto se nerač hněvat, milá Kildo, že mají občas náladu pod psa nebo že jim nevoní, když si na ně otvírají hubu. Ale nejsou to ani budižkničemové, ani darmožrouti! Tak už herdek schovejte ta mečiska, nebo vám je zabavím! Viděla jsem dost krve a utrpení a o další nestojím!

Meoda zmlkla, bradu vzpurně vzhůru, v očích slzy. Kupci si vyměnili nenápadný pohled. Kilda sklonila čepel jako první:

– Máš jazyk ostřejší meče, děvče. S takovým se do křížku pouštět nebudu.

Skánský žoldák chvíli váhal a nakonec zaklel:

– Čert aby to spral!

Vztekle mrštil rutlink do trávy a oko Nebeské paní se zalíbením pohlédlo na čepel zdobenou jezerním písmem.

HLAVA ŠESTADVACÁTÁ

Oči paní Perchty

Slunce se pomalu sklánělo k obzoru a největší vatra v obřadišti byla přichystána. Ještě zbývalo postavit tři menší a nakreslit kolem hlavního ohniště do země kolovrat. Hernovic mladnička zrovna přinášela ostatním dívkám náruč plnou černobýlu, aby si jej mohly společně s dalšími květinami vplést do vlasů.

Těsně před západem slunečního kotouče se chasa chytne v kruhu za ruce a začne zpívat o radostech koupadlového večera. Tři nejzdatnější mladíci zapálí ohně, kněz požehná medovým mokem plamenům a vzdá úctu Sétvalovi, bohu slunce, deště a plodnosti, i jeho ženě Kirje, paní vod a všeho čistého.

Zdárný průběh léta i úrody bude zajištěn, a sotva kněz odejde, chasa se oddá upřímnému veselí. Oheň bude nutné udržovat po celou noc a s ním i radost z rozpuku života. Muži i ženy odhodí bázeň i šat, chytí se za ruce a společně budou přeskakovat plameny. Někteří se pod plachetkou noci vydají do lesů hledat mocný lístek kapradiny. Za svítání však musejí být všichni zpět.

I zboží krehštajnské o letním slunovratu podléhá koupadlovým radostem a sluneční sílu velebí. Avšak vari každému, kdož by sám chtěl v lesích kouzelnou kapradinu hledat. Nejedna podivný potvor mezi stromy se toulá, nejedna beštie pluje nebem za nocí.

RINVIT PROKLÍNÁ KUDÚCKOU VYNALÉZAVOST

Nebe bylo bez mráčku, slunce připalovalo a dobří lidé marburští smrděli jako bečka shnilého zelí. Prodíral jsem se za Lopinem davem zpocených měšťanů, rukávem si zacpával nos a dával pozor, aby mi v té tlačnici nějaký šibal neodřízl měšec. Zlatáky po Jokeditovi tížily a pomyšlení na mrtvého přítele drásalo v prsou jako zubatý odřivous. Tím víc, že v Marburku by se Jokeditovi líbilo.

Město se rozkládalo kolem skalnatého pahorku v ohybu řeky Marchy. Nad špičatými doškovými střechami hrázděných domů se tyčil arcibiskupův hrad. Při pohledu na čtyřboké cihlové věže jsem se bezděky přežehnal. Jedné z nich – bohové vědí které – se říká bergfrit. To slovo jsem poprvé slyšel z úst gotenberského kata a nezapomenu na něj do smrti.

Kdo čekal, že v sídle preláta bude lid zbožnější než jinde, musel být zklamán. V Marburku byla krčma snad na každém rohu a pivo tu teklo proudem. Po orlohorských zkušenostech jsem se však ve městě necítil dvakrát nejlépe a na osvěžení hrdla stejně nebyl čas.

Když jsme včera odpoledne přijeli k městu, Jezajové nás ubytovali v hostinci na výtoni před branami. Sotva jsme zaopatrili koně, ostatní šli zahnat žízeň. Mě nohy

zanesly na břeh do stínu šumících topolů. Posadil jsem se do trávy. Pohled na rychle tekoucí, temně zelenou vodu, ze které se tu a tam vynořil kus plovoucího dřeva, mě uklidňoval. Místo stesku jsem cítil podivnou naději, že snad i naše strážně postupně odplaví čas.

Orlohor nás všechny změnil, o tom nebylo pochyb. Jako bych v té zemi nechal kus duše. Přes den mě tížilo na prsou a v noci mě tlačila můra. Věci, které mě kdysi trápily, se teď zdály liché. Bylo mi jedno, co budu jíst a kde budu spát. Naopak jsem se strachoval o to, co jsem měl dřív za samozřejmé. Ze všeho nejvíc jsem si přál, aby se zpoza stromu vynořil Jokedit, živý a zdravý, rozesmátý...

– Ty se nepůjdeš napít?

Zpoza stromu se vynořila Gereta, na nose pihy a pod nimi nesmělý úsměv.

– Co že tu sedíš tak sám? – zeptala se a přisedla si vedle mě. Pokrčil jsem rameny. Jindy bych se ji možná snažil odbýt žertem, ale dnes jsem neměl náladu.

– Jezajové shání prám, který by nás dostal přes řeku, – pokračovala, jako bych s ní právě zapředl družný hovor. – Nechce se jim platit mostné. Ale mají smůlu, radní prý vorářům zakázali převážet na druhou stranu.

– Co to znamená? – bylo mi hloupé mlčet dál.

– Že budou muset cálovat nejen mostné, ale i za průjezd bránou.

– To se taky platí? – podivil jsem se.

– Aby ne, – usmála se dívka a hodila do vody oblázek, který žmoulala v ruce.

Jestli jsem se nedávno podívoval nad tím, k čemu mají

kupci takovou družinu, toho dne jsem to z Geretinyých slov konečně pochopil. Jezajové vezli kromě těžkých sudů s kolomazem také peníze. Hodně peněz. Chtěli je totiž po nich všude. Ungelt, tedy obyčejné clo, hradil ve městě každý kupec. Kudúci jako pohani však navíc ještě tak řečený haubgelt. Aby se jim výdaje vrátily, šetřili, kde to jen šlo. Silnicím, na kterých se vybíralo mýtné, se vyhýbali a raději se trmáceli oklikami přes hatě. Aby nemuseli platit za vjezd do měst, nechávali vozy před branami a zboží jim na trh nosily jejich tři panenky na zádech. To mi bylo divné.

– Divné? Platí se i za každého ozbrojeného muže, který kupce do města doprovází, – zahihňala se medovláska.

V tu chvíli mi svitlo, proč kudúkům nevadilo, že nemáme každý zbraň.

– Chceš snad říct...

– Jezajové jsou všemi mastmi mazaní, – culila se Gereta. – Holt si najali ozbrojené ženské!

Včera jsem nad kudúckou vynalézavostí pobaveně kroutil hlavou. Dnes jsem ji cestou přeplněným podhradím proklínal. Když totiž Jezajové nenašli voraře, kteří by byli ochotni riskovat krk a dopravit vozy za malý peníz pod pláštěm noci na druhý břeh, museli ráno volky nevolky vjet do Marburku a přejet přes kamenný most. Nic podobného jsem nikdy neviděl a prý v Drangenu jinde ani nevidím. Než však vozy přehrkotaly pětici oblouků z dohledka opracovaného pískovce, museli kudúci zaplatit pět zlatých za každý, přičemž se tvářili, jako by spolklí ropuchu. Protože ve městě nechtěli zůstat, aby

náhodou nemuseli platit další berně, a já chtěl stůj co stůj najít krejčího, který by mi narychlo vyspravil rozpadající se nohavice, musel jsem náš průvod opustit s tím, že ho po cestě doženu. Možná mi po Orlohoru bylo jedno, co budu jíst a kde spát – ale jestli mi z kalhot kouká holá řiť, to mi stále ještě ukradené nebylo. K mé radosti se mě Lopin rozhodl doprovodit a teď jsme se prodírali křivolakými uličkami a přeskakovali stružky páchnoucí močůvky.

Volání krčem jsme odolali a krejčovskou dílnu nakonec našli. Jen to nebyla dílna, ale verkštat a krejčíkovi tu říkali šnajdr. Všiml jsem si už dřív, že Drangenským zřejmě božové jazyk dostatečně nenarovnali, ale stále ještě jsem té jejich mluvě nepřivykl.

Krejčovský mistr, černý a kudrnatý jako beran, byl zřejmě veselá kopa, protože zkušeným okem přelétl mé žalostné spodky a zaveršoval:

– Pro takové jako ty mám hózny do foroty!

Načež mi vrazil do náruče několik starých záplatovaných nohavic. Uznal jsem, že než látat staré, bude lepší a rychlejší koupit nové, a vylovil jsem z míšku saftejský dukát. Krejčíkovi při pohledu na trhana ohánějícího se zlatem spadla čelist. Medle ji však zaklapl a začal mi chvatně snášet další šatstvo.

– Propít a projíst bohatství umí každý, – supěl úslužně, když přede mě kladl bruchy, haleny i svrchnice. – Ale to nejlepší, co s penězi udělat, je dobře se obléct. Ne naplat se říká, že šaty dělají člověka, nemám pravdu, bratře? – obrátil se k Lopinovi.

– Věru máš, – připustil jsem. – Kolik si říkáš za tyhle lněné bruchy?

– Za co, bratře?

– Za tyhle spodky.

– Aha, huntrhózny, – odušil vesele. – Dám ti je k těm nohavicím. Podle šprochu budeš zdaleka, hádám z Bukoviny, nemám recht?

Místo odpovědi jsem vzal plátno do dlaní a zkusmo jím párkrát škulbl.

– Ty jen tak neroztrhneš, – usmál se shovívavě. – Ne-seš nějaké nové zvěsti? Co je pravdy na tom, že se to teď v Říši seká a morduje?

– Je to pravda! – ozvalo se z temného kouta dílny, kde stál skoro nahý člověk, na sobě jen krátké bruchy a čapku, kterému mistrovi tovaryši právě brali míry. – Říkal to sám arcibiskup na mši v Řetězové. Císaři prý došla trpělivost skrzevá ty kacírské šprochy, co se ze severu šíří, a jen co roztál sních, vytáhl na Bukovince s vojskem.

– Arcibiskup toho napovídá, – mávl krejčík rukou a tovaryši ho počastovali polekanými pohledy. – Ale tady pánáček je poddaný bukovinského krále, třeba nám poví, jak je to doopravdy...

Poddaný? To těžko. Ale co mu budu vyprávět o privilegiích vranských horalů...

– Na cestách jsem od zimy, a kam táhne císař, o to se já věru pramálo starám.

– Arcibiskup kázal, – pokračoval muž v čepici, – že prý tomu říkají čistá nauka. Je to tuze vážná hereze, které popřávají sluchu i některá města v Říši, ba i pánové. – He-